

Першопублікації

УДК 929:82-6В.Полек]303.436.2“1964/1999”
DOI: 10.31471/2304-7402-2023-18(69)-213-232

З АРХІВУ ВОЛОДИМИРА ПОЛЕКА: ЕПІСТОЛЯРІЙ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЦЯ І ВЧЕНОГО (1964-1999 РР.)

Євген Баран

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника;
76000, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57;
e-mail: evgen.baran@pnu.edu.ua*

Володимир Теодорович Полек (27 вересня 1924-19 липня 1999) – один із останніх класичних бібліографів, який народився, жив і помер в Станіславові (Івано-Франківську). Біобібліографія Володимира Полека надзвичайно широка і досі ще не осмислена. Його велика праця, над якою він працював до останніх днів життя, – «Біобібліографічний словник Прикарпаття» – залишилася незавершеною й існує лише у газетному варіанті.

Епістолярій Володимира Полека є теж обширним і майже недо-слідженим. Розпочав публікацію свого листування сам дослідник у 1991 році, опублікувавши декілька листів Ольги Дучимінської. У 2004 і 2013 роках вибране листування Володимира Полека видрукував автор цих рядків. 2008 року частину листування із Станіславом Вінцензом опублікувала Ольга Цівкач.

***Мета статті:** познайомити читачів із вибраним листуванням Володимира Полека офіційного характеру – листи-відповіді з різних періодичних видань і декілька копій офіційних листів самого дослідника, які зберігаються у кабінеті Володимира Полека Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника.*

***Методи дослідження:** конкретно-історичний, порівняльний, описовий.*

***Наукова новизна:** вперше опубліковані листи з архіву Полека.*

***Практичне значення статті** полягає в тому, що її результати можна використати для вивчення біографії Полека і розуміння доби, в якій довелося жити і працювати досліднику.*

***Ключові слова:** Володимир Полек, епістолярій, видавнича рецензія.*

Виклад основного матеріалу. З великої епістолярної спадщини Володимира Полека подаю ще добірку листів, яка зберігається в Кабінеті Володимира Полека на філологічному факультеті Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника. Хоча мушу відразу сказати, що листування Полека зберігається вкрай незадовільно, багато оригіналів листів (листи до Ольги Дучимінської, листи до Станіслава Вінченца, ряд листів до Федора Погребенника, Ю. Меженка, Мирослава Мороза, ряд листів офіційного характеру, як от відповіді з різних редакцій і газет, куди надсилав свої матеріали Володимир Полек) дивним чином пропали, і, так розумію, ми вже їх не побачимо.

У цій публікації я відібрав як офіційні листи відповіді з різних редакцій газет і журналів та офіційних установ, включаючи Центральний Комітет Комуністичної партії УРСР, куди Володимир Полек надсилав свої матеріали. Вони сливе однотипні, але тут грають роль не так відповіді, як літературні працівники відділів, серед яких знаходимо імена Леоніда Бойка, Якова Білоштана, Володимира Дрозда, Івана Дзюби, Миколи Ільницького, Ірини Коцюбинської, Анатолія Макарова, Павла Мовчана, Любомира Сеника, Миколи Холодного, Наталі Черченко та ін.

Відповіді-відмови стереотипні, але за цим стереотипом ховається як чітка вимогливість редакційна, так і прихована ідеологічна робота совіцької системи. Особливо це помітно на листах до Полека і листах Полека, як офіційних (в архіві збереглися копії листів до Центрального Комітету КП УРСР і особисто до Хрущова М.С.), а також у приватних листах Юрія Меженка, Мирослава Мороза, Федора Погребенника з приводу драматичної «пригоди» з виданням довідникової книжечки-брошури, укладеної Полеком, «Літературне Прикарпаття» (Львів: «Каменярь», 1964. 156 с.)

Історія цієї довідникової книжечки-брошури (Літературне Прикарпаття. Львів. Каменярь. 1964. 156 с.) банальна і драматична, як усе в Совіцькій Україні. Провінційний автор-бібліограф Володимир ПОЛЕСК (1924-1999), який кохається в старих книжках і любить збирати літературно-мистецьку інформацію ("літературний бухгалтер", – як обзивав Володимира Полека на кафедрі Степан Пушик), підготував своє перше бібліографічно-довідкове дітище у львівському видавництві "Каменярь".

Кому перешкодила книжечка, і чому, важко знайти кінці, бо за змістом вона зовсім «цнотлива». Складається із семи розділів: Письменники – наші земляки. Українська дожовтнева література; Українська радянська література; Українські письменники на Прикарпатті. Українська дожовтнева література; Українська радянська літератур; Письменники братніх народів – гості Прикарпаття; Уродженці Івано-Франківщини – прогресивні письменники США і Канади; Івано-Франківське обласне літературне об'єднання. Завершує книжечку Географічний показчик. Жодних заборонених імен, кого треба було не згадати (М.Євшан,

М.Бажанський чи Ю.Стефанік) – не згадано; про кого дати половинчасту інформацію (Д.Макогон, Ю.Шкрумеляк, Т.Мигаль) – навіть натяк на езопівську таїну відсутній ...

Але перипетії розгорілися не на жарт, і цій ситуації присвячено цілий ряд листів. Чого вартує копія листа до Хрущова М.С. (1894-1971) – першого секретаря ЦК КПРС, якого Полек написав і вислав у Москву у вересні 1964 року. Відповіді Володимир Полек вже не отримав, бо в жовтні стався партійний переворот, на якому Хрущова усунули від влади. Навряд, чи наївне прохання старшого бібліографа провінційного педінституту, захистити книжечку, його перше «дітище», допомогло би. Бо лист-відповідь від заступника ГОЛОВВИДАВУ такого собі *таваріща* Д.Лосєва чітко вказує, що у відповідь на лист автора до ЦК КП УРСР була прийнята Постанова Кабінету Міністрів УРСР про заборону видання книжечки як «однобокої» і «тенденційної».

Серед листів наводжу також лист Наталії Черченко 1984 року, коли авторитет Полека-бібліографа у професійних колах вже був незаперечним, і йому замовляли статті, знаючи стилістично-довідникові можливості автора.

До листів додаю видавничу рецензію на книжку «Літературне Прикарпаття» доцента кафедри української літератури Аркадія Халимончука (1919-1986), яка єдина збереглася в архіві В. Полека. Щодо самої рецензії, то вона в цілому фахова і посутня, доброзичлива і вимоглива, якихось ідеологічних закидів у ній у принципі немає. Що є навіть дивним для постаті Халимончука, постаті неоднозначної, до певної міри одіозної, секретаря парткому філфаку Львівського університету, мого викладача історії української літератури першої половини ХІХ ст.

Цією публікацією вшановую пам'ять Володимира Теодоровича Полека, з яким мені пощастило працювати у 1994-1999 роках, а також читати спочатку паралельно з ним, а відтак після нього основний нормативний курс «Давня українська література», якого Полек був беззаперечним і авторитетним знавцем, автором всеукраїнського посібника для студентів «Історія української літератури Х-ХVІІ ст.» і автором підручника «Історія української літератури ХVІІІ ст.» (Івано-Франківськ, 1998. 1 частина). Друга частина, над якою Полек працював, не вийшла через його наглу смерть в липні 1999 року.

ВИБРАНІ ЛИСТИ

1.

[на офіційному бланку журналу ВІТЧИЗНА]

ВІДДІЛ КРИТИКИ

24.V. 1960 р.

Шановний тов. ПОЛЄК!

Повертаємо Ваш матеріал. Не маємо жодної змоги надрукувати його і за браком місця, і тому що він не відповідає профілеві нашого журналу.

(Основне наше завдання – висвітлювати сучасний літературний процес).

Чогось принципо нового чи досі невідомого про Л.Українку тут немає. Очевидно, такий матеріал був би на своєму місці або в обласній газеті, або в журналі «Література в школі» –, або в «Радянському літературознавстві», або в якомусь збірнику, де були б зібрані матеріали про перебування на Станіславщині визначних діячів укр. культури (загалом ця справа цікава і потрібна).

З повагою
ЗАВ ВІДДІЛУ КРИТИКИ

(І. ДЗЮБА)

2.

[на офіційному бланку: Редакция газеты СТАЛИНСКОЕ ПЛЕМЯ]

1.X.1960

Уважаемый тов. ПОЛЕК!

Мы получили Вашу статью «Літературна Станіславщина». К сожалению, это не совсем то, что нам хотелось от Вас получить. Вы писали статью, очевидно, выполняя заказ нашего корреспондента. Но мы поручали ему организовать статью о созданной на Станіславщине к Декаде КАРТЕ литературы Прикарпатья. Очевидно, кто-то из Вас не понял задание. Не смогли ли бы Вы переделать статью именно в таком плане? Если – да, будем очень рады получить ее от Вас.

С искренним уважением
Зав. отделом литературы и искусства (Н.Черченко)

3.

[на офіційному бланку: АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНСЬКОЇ РСР
ГОЛОВНА РЕДАКЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ ЕНЦИК-
ЛОПЕДІЇ Редакція літератури, мови і фольклору. вул. Леніна, 51]

Дата не проставлена, на бланку 195... р.

З відповіді зрозуміло, що це початок грудня 1961 р.

м.Станіслав,

вул. Ів. Франка, 25/11
ПОЛЕКУ В.Ф.

Вельмишановний Володимире Федоровичу!

Спасибі Вам за листа від 21.XI. 61 р. Деякі статті, які б Ви хотіли взяти, вже написані. Щодо інших, то врахуємо Ваші побажання. А поки що якомога швидше надіслати довідку про життєвий і творчий шлях Д.Макогона.

З пошаною

Я.Білоштан,
зав. редакцією

4.
[на офіційному бланку газети МОЛОДЬ УКРАЇНИ]

2. 9. 1962 р.

Шановні тов. Полек!

Щиро дякуємо за матеріал про Терлецького, але через його зазігнення ми не мали змоги провести вчасного опублікування.

З привітом
Літконсультант

(М. Холодний)

5.
[на офіційному бланку газети ЛІТЕРАТУРНА УКРАЇНА]

Рік не проставлений, бланк 1962 року, не пізніше осені 1962

м.Станіслав,1,
вул.Франка 25 /11
Полек В.

Шановний тов. Полек!

На жаль, надрукувати Вашого листа не зможем. При нагоді передамо до правління Спілки письменників.

З повагою
Працівник відділу
критики

П. Мовчан

6.**[на офіційному бланку газети ЛІТЕРАТУРНА УКРАЇНА]**

30 грудня 1962 р.
Івано-Франківськ, вул. І.Франка, 25 / 11
В. Полеку

Шановний тов. Полек!

Редакція не змогла використати Вашого, безперечно, цікавого матеріалу про Г.Хоткевича, бо вже мала замовлену раніше статтю про цього письменника.

Будемо раді тримати з Вами зв'язок.

З пошаною

Літпрацівник відділу критики

В. Дрозд

7.**[на офіційному бланку газети ЛІТЕРАТУРНА УКРАЇНА]**

5. VI. 1963 р.

Шановний тов. ПОЛЄК!

На жаль, редакція не знайшла можливості використати Ваш матеріал «„Руська трійця“ і польська культура». Перш за все, про самого Шашкевича у Вас майже нічого. Потім, нас більше цікавить «„Руська трійця“ і українська культура».

З повагою

Співробітник відділу

критики

А. Макаров

8.**[на офіційному бланку: Правління Спілки письменників Української РСР]**

9.IX. 1963 р.

Шановний тов. Полек!

Про Вашу брошуру «Літературне Прикарпаття» розмовляли у керівних організаціях. Нам повідомили, що з нею знайомляться зараз у Державному комітеті преси, якому підпорядковані всі видавництва.

З пошаною

І. Гончаренко

9.

[на офіційному бланку журналу ЖОВТЕНЬ]

7 жовтня 1963 р.

Шановний тов. ПОЛЄК!

Сталося так, чого я й сам найбільше побоювався, - забракло місця, крім багатьох інших матеріалів, присвячених О.Кобилянській, і для Вашої статті. Може, ще десь її використаєте. Рецензію рекомендуватиму в грудневий (найближчий) номер журналу.

Тисну руку

Старший редактор критики
та бібліографії

(Л. Сенік)

10.

[рукописна копія, адресат не вказаний, з відповіді заст. начальника Головвидаву Д.Лосєва, зрозуміло, що лист направлений був у ЦК КП УКРАЇНИ]

Уважаемые товарищи!

Обращаюсь к Вам за помощью, поскольку мое дело касается не только меня лично, но затрагивает государственные интересы.

Во Львовском издательстве «Каменяр» (УССР, г. Львов, Подвальная, 2) напечатана моя работа «Литературное Прикарпатье» (подписано к печати 28 мая). Во время подготовки и печатания никто не проявил никаких существенных замечаний (все другие замечания я исправил в процессе работы) по поводу этого издания. Наоборот, рецензенты – доктор филологических наук О.И. Дей (АН УССР), кандидаты филологических наук А.М.Халимончук, П.П.Гонтар (Львовский университет им. И.Франко), П.П. Нисонский и Л.Н.Третьяк (Ивано-Франковский пединститут) не только положительно оценили мою работу, но и высказали мысль о ее пользе для читателей и литературоведов. Но теперь, когда тираж 35000 экземпляров (цена 17 коп.) лежит уже на складе, готовый к

отправке, у кого-то возникла мысль «о плохом полиграфическом оформлении» книги (какая ерунда, извините за слово), и под этим предлогом – мысль об уничтожении книги. Мне кажется, что нашелся какой-то сыщик, которому не понравился «областной патриотизм» и решил уничтожить брошюру. В нашей стране сейчас много пишется и говорится о пользе краеведения, о связи литературы с жизнью народа, о приближении преподавания литературы в школе с местным материалом. Я сделал попытку собрать факты с литературной жизни Ивано-Франковской области и как мне удалась эта попытка, свое слово скажут литературоведы и читатели. Вот это если ... если место подписи – выход в свет, книга не будет порезана.

Такой, с позволения сказать, подход к государственному делу – уничтожение издания, выбросить бумагу и государственные деньги, не только не отвечает нашим партийным, государственным и хозяйственным требованиям, но и противоречит политике партии в области литературы. И это в нашей стране, после исторических решений XXII съезда КПСС, возможно уничтожение книги! Мне кажется, что это варварство. Хочу обратить ваше внимание, что такое уничтожение книги, в которой рассказывается о литературной жизни Западной Украины, сейчас, когда мы готовимся к Всенародному празднику 25-летия вхождения Западной Украины в Советский Союз, воссоединения ее с Советской Украиной, может иметь неприятный резонанс.

Для меня, начинающегося автора, неудача с первой книгой – большой удар. Вместо того, чтобы отдохнуть, я проводил свой отпуск в библиотеках и архивах, отказался от гонорара. Скажите, что мне сейчас делать?

Потому обращаюсь к Вам с просьбой разобраться в моем деле и помочь мне. Только прошу не откладывать своего решения, поскольку может быть поздно – никакие партийные и административные меры не смогут вернуть книгу.

С глубоким уважением к Вам
(В. Полек)
Ст. библиограф
Ивано-Франковского
педин-та

УССР
Ивано-Франковск
И.Франко, 25/11
Полеку В.Т.

11.

[рукописна, чернетка; лист був відправлений, до чернетки прикріплена квитанція: № 245, Москва-Кремль, Хрущову]

Уважаемый Никита Сергеевич!

Я никогда не обращался к Вам и думал, что никогда не придется отрывать Вас от более важных партийных и гос.дел. Но, как видите, нужно обратиться к Вам за помощью, тем более, что дело касается не только меня лично, но затрагивает госуд. интересы.

Во Львовском издательстве «Камень» (Подвальная, 2) напечатано мою работу «Литер. Прикарпатье». Во время подготовки и печатания никто не проявил никаких существенных замечаний по поводу этого издания. Наоборот, рецензенты – доктор фил. Наук О.И.Дей (АН УССР). Кандидаты фил. Наук А.М.Халимончук, П.П.Гонтар (Львовский университет им. И.Франко), П.Т. Нисонский и Л.Н.Третьяк (Ив.-Фр. педин-т) не только положительно оценили мою работу, но и высказали мысль о ее пользе для читателей и литературоведов. Но, теперь, когда тираж 3500 экземпляров (цена 17 коп.) лежит уже на складе, готовый к отправке, у кого-то возникла мысль «о плохом полиграфическом оформлении» книги, и под этим предлогом – мысль об уничтожении готовой продукции.

Такой, с позволения сказать, подход к делу уничтожения издания, выброшении бумаги и труд. средств, не только не отвечает нашим партийным, государственным, но и хозяйским требованиям, тем более, что в нашей стране, где партия уделяет столько внимания, где любовь к л-ре така велика, уничтожить книгу – это вандализм. Мне, как начинающему автору, прямо в голову не укладывается мысль, о таком невероятном поступке.

Поэтому обращаюсь к Вам, дорогой Н. С., потребовать книгу «Лит. Прик.» еще раз прорецензировать, и тогда уже решать ее судьбу. Прошу только, по возможности, не откладывать своего решения, поскольку может быть поздно – никакие парт. и служ. взыскания не смогут вернуть книги.

С уважением

12.

[на офіційному бланку: УРСР Державний Комітет Ради Міністрів УРСР по Пресі Головне Управління Видавництв ГОЛОВИДАВ]

10. IX. 1964 р.

тов.Полеку В.Т.,
м.Івано-Франківськ,
вул.Івана Франка, 25, кв.11

В зв'язку з Вашим листом в ЦК КП України повідомляємо, що постановою Державного комітету Ради Міністрів Української РСР по пресі випуск довідника „Літературне Прикарпаття“ заборонено. Причиною цього є однобокий, поверховий добір матеріалу до книги, що збіднює уявлення читача про життя і творчість більшості згаданих у книзі літературів та про розвиток українського літературного процесу взагалі.

Заступник начальника
Головвидаву

Д. Лосєв

13.

[рукопис листа]

Шановний Володимире Федоровичу!

Дуже сумна історія з Вашою книжкою і я Вам щиро співчуваю, але конкретної практичної допомоги подати не годен. Взагалі мені здається, що виступати на захист книжки можуть лише ті особи, які знають її зміст. Ті що її рецензували, на мою думку, мають бути першими її адвокатами.

Для мене новина, що Комітет по пресі має цензорські функції. Те, що в ж. «Нові книги УРСР» є повідомлення про вихід книги аж ніяк не може вплинути на її долю. А хто персонально в Комітеті по пресі порушив питання про «однобокість» та «збіднення»?

Ви кажете – літературна громадкість. Я гадаю, що Ви можете апелювати до громадкості, й це варто зробити, звернувшись до Спілки письменників і до інституту літератури.

Те, що я Вам тут раджу, Ви самі напевно знаєте і мабуть вже навіть зробили. А я на жаль нічим крім порад зробити, хоч як би хотів, не можу, бо я не «громадкість», а пенсіонер-інвалід без телефона, кажу це з сумом і з жалем.

Книжку Sozzalezynskiego висилаю. Як я попереджав примірник далеко не блискучий, але сторінки є всі.

Додаю три афіші.

Бувайте здорові.

Зичу Вам стати переможцем

Юр. Меженко

Київ

1964. 09.19

14.

[поштова листівка, рукописний текст]

18. IX. 1964 р.

м.Івано-Франківськ
вул. Франка 25 / 11
Полюкові В. Т,
-----Київ, Кірова. 4
Інститут л-ри
Погребенник Ф.П.

Вельмишановний Товаришу!

Дуже схвилюваний Вашим останнім листом: кілька днів полював за Павличком – сьогодні мав розмову з його дружиною. Завтра, очевидно, зустрінуся з ним (або, принаймні, поговорю по телефону).

Зіна Тарасівна теж робить відповідні заходи. Прошу Вас тримайте мене в курсі справи.

Дуже добре було б, коли б Ви надіслали хоча б один примірник книги (коли маєте на це право), тут декому показати – і тому ж, скажімо таки, Павличкові.

Думаю, що все закінчиться щасливо.

Бажаю доброго здоров'я, творчого настрою – Ф. Погребенник

15.**[поштова листівка, рукописний текст]**

3. X. 1964 Київ

Вельмишановний Товаришу!

Я говорив з Д.Павличком, він обіцяв зайти в Комітет в справах преси. Дзвонив йому – виїхав у Грузію.

Зіновія Тарасівна – теж кудись виїхала. Днями повернеться. Тоді гуртом ще подумаємо. На Вашому місці я б, доставши примірники книги, приїхав на день-два в Київ і тут все з'ясувалося б, вірю в це, позитивно. Тут є і рецензент О.Дей, який, як пишете, знає книжку, а він має впливи навіть у верхах.

«Захворійте» на два дні, приїжджайте, але з книжкою, щось зробимо. Телефон Зіновії Б-5-64-67. Подзвоніть їй, вона кудись ходила, щось робимо.

«Горі імієм серця!» - Всього найкращого!

З товариським вітанням Ф. Погребенник

16.**[лист від Мирослава Мороза, м.Львів-18, Федьковича, 10 /7]**

Івано-Франківськ
вул.Івана Франка
тов.Полек, В.Ф.

Шановний товаришу!

Вашого листа одержав. Знаю про Вашу пригоду, хоч може не знав і не знаю всіх подробиць. Вчора я був в Університетській бібліотеці, де говорив з відомим бібліографом Ф.П.Максименком. він також чув дещо про Вашу пригоду і висловив це побажання, що добре було б дати один примірник Вашої роботи до унів.б-ки. У нього є така полиця «ненароджених дітей», може хоч там книга збережеться. Він обіцяв до Вас написати. У кожному разі рекомендую Вам це зробити, як тільки така можливість є у Вас.

Співчуваю Вам, але хай це не припинить Вашого інтересу до філології і зокрема бібліографії. В опрацюванні нових тем забудете і вся ця справа перейде до історії.

Мій «Михайло Коцюбинський» вже вийшов. На жаль, не маю примірника, щоб Вам післати, до Львова ще не надіслали, Видавництво прислало мені чомусь тільки 1 примірник. Ця книга має 268 стор. Може зумієте оцінити її разом з «Павлом Грабовським».

Зараз я працюю над «Літописом життя і творчості Івана Франка». З бібліографічних робіт веду ось які:

1. О.Ю.Федькович
2. Панас Мирний
3. Нечуй Левицький
4. Марко Вовчок
5. І.Котляревський

Хай Вас не дивує широчінь тематики: але я завжди працюю над 3-4 темами одночасно, як переглядаю журнали, то виписувати легше для кількох тем відразу.

Постійно мене цікавить Франко. Скоро буде 11 збірник «Іван Франко», там є бібліографія за 1962-3 роки, який надішлю всім своїм кореспондентам, у тому числі й Вам.

Ще цієї зими викінчу «Лесю Українку».

Закінчую бібліографію про П.Грабовського і М.Коцюбинського за ювілейний період. Може що маєте власного, дещо я Ваше бачив. До ювілею Данте (700 років з дня народження у травні 1965 р.) складаю аналогічну працю, як Шекспір.

Зараз не пригадую собі чому саме Ви взялись до опрацювання бібліографії А.Ю.Кримського і не пригадую, що я писав з цього приводу.

Приблизно до 20-х рр (до початку) А.Кримський має опрацьовану бібліографію (складену, здається мені, ним самим), друковану в одному з перших випусків Записок Іст.-Філ. відділу Академії наук, є цей випуск у відділі Рідкісної книги, де я вже довший час працюю. Як бачите, хоч основна моя професія – це бібліограф, але не працюю у відділі бібліографії. Диплом я вже маю.

Чи буваєте коли у Львові? При найближчій нагоді відшукайте мене.

Хай ця прикра пригода не знеохотить Вас, бувало ще гірше.

Бажаю Вам усього найкращого. Прошу назвати Ваші теми, а Вас прошу пам'ятати про мої.

З пошаною

Мирослав Мороз

13 листопада 1964

Напишіть мені докладну адресу, а то я вже не знаю номера і мешкання.

17.

[на офіційному бланку журналу «ЖОВТЕНЬ»]

27 листопада 1964 р.

Шановний тов. ПОЛЄК!

Чи не могли б Ви написати літературно-мистецьку карту області. Вам, мабуть, клопоту з цим було б небагато: дописати мистецьку частину – про артистів, художників і т.д. Мабуть, добре було б за географічним принципом.

Розмір – аркуш. Вітає Вас Роман Іваничук.

Чекаю від Вас листа.

З пошаною

Старший редактор критики

(М. Ільницький)

18.

[на офіційному бланку Літературна УКРАЇНА]

04 червня 1966 р.

м.Івано-Франківськ,
вул.Івана Франка 25/11.
ПОЛЄКУ В.Т.

Шановний Володимире Теодоровичу!

Одержав Вашу працю про Марка Черемшину і Вашу статтю про «Одного з «руської трійці». Щиро дякую. Із задоволенням приймаємо

Ваші пропозиції щодо заміток до 125-річчя з дня загибелі М.Лермонтова та 25-річчя з дня смерті Р.Тагора. Надсилайте, будь ласка, своєчасно і ми їх надрукуємо.

А тепер довідка: мене по-батькові не Іванович, а – Сергійович.

Бувайте здорові. Привіт моїм знайомим.

З щирою повагою

Працівник відділу критики

Л. Бойко

19.

[на офіційному бланку Літературно-меморіальний МУЗЕЙ М.М. Коцюбинського]

8 січня 1968 р.

Івано-Франківськ
вул. Франка, 25/11

ПОЛЄКУ Володимиру Теодоровичу

Шановний Володимир Теодорович!

Щиро дякую за подарунок, за вияв поваги до пам'яті М.М. КОЦЮБИНСЬКОГО та його друга І.Я.ФРАНКА.

Ще раз від усього серця дякую.

З пошаною

ДИРЕКТОР МУЗЕЮ

М.М. КОЦЮБИНСЬКОГО

І. КОЦЮБИНСЬКА

20.

[на офіційному бланку СПІЛКА ПИСЬМЕННИКІВ УКРАЇНИ. «ЖОВТЕНЬ». Літературно-художній і громадсько-політичний журнал]

11 лютого 1969 р.

Вельмишановний Володимире Теодоровичу!

На жаль, не зможемо вмістити Вашої статті, оскільки публікація запланованої раніше добірки літераторів Івано-Франківщини відміняється.

З повагою

Зав. відділом критики

М. Ільницький

21.**[на офіційному бланку Редакція газети Радянська ВОЛИНЬ]**

2 березня 1971 р.

Шановний Володимире Теодоровичу!

До 100-річчя з дня народження Лесі Українки наша газета одержала дуже багато матеріалів. Лише частину з них була змога опублікувати. На жаль, Вашу статтю не вдалося вчасно надрукувати.

З пошагнуою

В.о. зав. ідеологічним
відділом

Є. Грушка

22.

19 травня 1971 р.

Шановний Володимире Теодоровичу!

До ювілею В. Стефаніка ми одержали дуже багато матеріалів. На жаль, всі їх вмістити, в тому числі і Ваші, не мали можливості.

Літпрацівник відділу літератури
«Радянської освіти»

М. Лемберська.

23.**[на офіційному бланку Редакція газети ВІЛЬНА УКРАЇНА]**

16.VI.1971 р.

Івано-Франківськ,
вул. Франка, 25/11
Полек В.Т.

Шановний тов. ПОЛЄК!

До ювілею В. Стефаніка редакція одержала дуже багато матеріалів і, зрозуміло, опублікувати всі не було можливості.

М. Олексенко

24.**[на офіційному бланку «АРХІВИ УКРАЇНИ»]**

8 вересня 1971 р.

м. Івано-Франківськ
вул. Франка, 25, кв.11
В.Т.Полеку

Шановний Володимире Теодоровичу!

При цьому повідомляємо, що оскільки Ваші матеріали редколегією визнані не безпосередньо профільними для нашого видання, а наш редпортфель переповнений рукописами на архівістичні теми, питання про друкування «Літературної Івано-Франківщини» не буде вирішуватись протягом ближчого року.

З повагою

заступник відповідального редактора І.П. Кравченко

25.

[на офіційному бланку журналу ВІТЧИЗНА,
рукопис]

ЗАВІДУВАЧ ВІДДІЛУ КРИТИКИ

12 квітня 1984 р.

День добрий, Володимире Теодоровичу!

Як бачите, я й в Києві не можу жити без Вас. Після недовгих вагань обрала для себе місце роботи. Відразу ж – у вир. Терміново потрібна коротенька (знову ж! але це означає 6-7 сторінок машинопису) стаття про Федьковича. Щось цікаве, як Ви це вмієте, водночас – щоб читач (не тільки освічений) зрозумів, хто він є – Федькович.

Словом, як і раніше, сподіваюся на Вашу приязнь. Щастя Вам!

Вітайте Любов Миколаївну.

Чекаю статтю до 23 квітня.

Н.Черченко

РЕЦЕНЗІЯ

на книжку В.ПОЛЄКА «Літературне Прикарпаття»

Краєзнавство давно перестало бути вузьким, «обласним», як називали, патріотизмом. Краєзнавство – елемент історії країни, джерело збагачення цієї історії. І тому я з найбільшою симпатією ставлюсь до благородної праці людей, які люблять свій закуток, старанно збирають

факти про зв'язки великих, «середніх» і «маленьких» діячів з певною місцевістю.

Ця моя симпатія – до В.Полека – ентузіаста краєзнавства на Івано-Франківщині. Його «літературна географія» Івано-Франківської області, тобто книга «Літературне Прикарпаття» – на Україні рідкісна робота і робота потрібна. Але...

Але, на наш погляд, подана до друку книга має багато серйозних і дрібних вад, про які хочеться поговорити.

1) Назва «Літературне Прикарпаття» – хороша. Жаль, що вона не зовсім відповідає географічним даним. Лолин, Криворівня, Ворохта та інші села і містечка – не Прикарпаття, це Карпати.

Та й не в цьому справа. Може, краще було б, якщо б виходили подібні книги під назвами «Літературна Тернопільщина», «Літературна Волинь», «Літературна Львівщина», «Літературна Івано-Франківщина» – своєрідний локально точно визначний цикл. А втім – «називай хоч горшком, аби в піч не ставив...»

2) Вступ надто бідний, стилістично погано поданий. В ньому не розкрита мета і необхідність книги.

3) Епіграфи до I і II розділів – випадкові, не відповідають змістові ні книги, ні даних розділів. До третього розділу епіграф підібраний добрий. Варто і до попередніх розділів підібрати такий же цільоспрямований епіграф все ж викинути ті, які поміщені зараз.

4) М.Яцкова і М.Підгірянку віднесено до розділу «Українська дожовтнева література». Ні, вони – радянські письменники, як Д.Осічний, як Ю.Шкрумеляк, що народилися до Жовтня і до Жовтня почали свою літературну працю.

5) Впадає у вічі негосподарська трата паперу. Весь час перегортаєш чисті то півсторінки, то навіть 0,9 сторінки. Слід або дещо доповнювати ті чисті сторінки, або ж скоротити чи навіть переверстати. Краще доповнити. Хіба Памво Беринда не вартий того, щоб про нього ще щось сказати? Хіба про Н.Кобринську чи Л.Мартовича, чи М.Підгірянку не варто додати по одному – два абзаци? Це ж – про М.Черемшину, П. Козланюку та про ряд інших сучасних письменників.

6) Не всюди дотримано пропорціональності між важливістю літературної величини і відведеними йому рядками. Я розумію, що не завжди цього можна дотримуватись, бо зв'язки з Станіславщиною пропорціями не виміряєш. Але не кожному вказаному вище принципу варто «поклонятись». Наприклад, М.Яцків має 13 рядків: стільки ж І. Крушельницький С.Яричевський. М.Яцків явно обіжений, М.Ірчан має 20 рядків, а А. Могильницький та І.Михайлюк по дві сторінки і т.д.

- 7) Зайві вказівки «див.». Адже далі витяги не доповнюють сказаного раніше, раніше розпочатого, так як це робиться в енциклопедіях. Та й для чого б 5=15 разів повторювати все «знов», згадуючи В.Стефаніка чи Івана Франка.
- 8) Дуже часто до географічної «точки» – села, містечка, прив'язуються факти, не пов'язані з цією місцевістю. Наприклад, до «портрету» В.Стефаніка. Під фактами про село Русів подається «1934». У Києві виходить масовим тиражем збірка новел «Кленові листки» (стор.19). До «портрету» М.Черемшини: «М.Снятин... у 1925 р. вийшла збірка його творів – «Село вигибає», а після смерті – «Верховина» (стор.34). Хіба ці твори виходили у Снятині? Таких прикладів можна навести десятків-півтора. Чи не кращі є загальні дані, найважливіші факти, які не поміщаються у географію івано-франківської області, та подати спочатку, так би мовити, для рекомендації автора? А потім давати собі місцеві факти, зв'язки з цією областю.
- 9) Зв'язки майже всіх письменників подані біографічні – народився, вчився, помер... Нема потрібної «ізіюминки»: що сказав про цю чудову місцевість письменник, які враження від неї у творах. Можна б процитувати кусочок прози, строфу вірша, і цим підтвердити оцей зв'язок письменника з Станіславщиною (пригадаймо думки про Карпати, М.Коцюбинського, М.Стельмаха та ін.). Може, цитувати слід не всіх, але багатьох – треба. Це урізноманітнювало б текст книги, зробило її цікавішою, це дало б змогу позбутися тієї бухгалтерської реєстрації, сухості, якою хибує «Літературне Прикарпаття» у поданому варіанті.
- 10) Часто автор вдається до надто обмеженого, сухого лаконізму: В. Стефанік «проживав у І.Попеля, відомого радикала» (стор. 21), Д.Павличко: «виступ поета перед своїми читачами» (стор.38); А.Крушельницький: «1905-1907. Вчителював» (стор. 51); Леся Українка: «Зустріч з Ів. Франком» (стор.57) і т.д. Чому («проживав у Попеля»; який раз «виступав Павличко» – перший і останній чи ще були виступи; зустрілись письменники на рандеву чи з якоїсь іншої нагоди? Подібних питань, викликаних неясним лаконізмом виникає чимало. Замість порожніх сторінок (а треба буквально пояснити рядки і сторінки, які відводяться тому чи іншому письменникові) – дати коротенькі пояснення, розшифрування, уточнення.
- 11) Про сучасних живих письменників П.Козланюка, І. Вільде, Д.Павличко, Р. Іваничука та ін. сказано надто коротко, часто вибрані факти випадкові. Ось одне з багатьох питань: хіба зв'язки

- Ірини Вільде з Станіславом (Івано-Франківськом) закінчились в 1927 р.?
- 12) Писати У. Кравченко та Д. Лук'яновича що це «сучасники І.Франка» – зайве, бо і так видно. А хіба Ю.Шкрумеляк – не сучасник? А Підгірянка? Інша справа, коли про М.Яцкова сказано: «сучасник і друг І.Франка».
- 13) На стор. 43 не підписано фото Скита Манявського.
- 14) У «Портреті» Ю.Федьковича не дотримано принципу хронології (стор. 59).
- 15) Драма І.Франка «Учитель», як і багато інших, згаданих у книзі творів, написана на матеріалі подій і людей описуваної В. Полеком місцевості. Тай взагалі «Портрет» І.Франка слід було б доповнити і поглибити (стор.60-65).
- 16) «Кам'яна душа» Г.Хоткевича дає більше «місцевого» матеріалу (стор. 67).

Ряд дрібних зауважень і сумнівів я позначив на полях верстки. Рекомендую на них звернути увагу.

Ось і все. А висновок: Хотілося б виправлену і доповнену книгу побачити і прочитати після надрукування. Така книга принесе велику користь і для масового читача, і для літературознавців.

А.М. ХАЛІМОНЧУК,
кандидат філологічних наук.

Львів, 14, вул. Кривчицька, 61

У статті подаються вперше вибрані листи Володимира Полека (1924-1999), які зберігаються в кабінеті його імені Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника

SELECTED CORRESPONDENCE OF VOLODYMYR POLIEK

Evgen Baran

*Vasyl Stefanyk Precarpathian National University;
76000, Ivano-Frankivsk, Shevchenka St., 57;
e-mail: evgen.baran@pnu.edu.ua*

Volodymyr Teodorovych Poliek (September 27, 1924-July 19, 1999) is one of the last classical bibliographers who was born, lived and died in Sta-

nislaviv (Ivano-Frankivsk). The biobibliography of Volodymyr Poliek is extremely wide and has not yet been studied. His great work, which he did until the last days of his life – «Biobibliographic dictionary of the Precarpathian region» - remained unfinished and exists only in a newspaper version.

Volodymyr Poliek's epistolary is also extensive and almost unexplored. The scientist himself started publishing his correspondence in 1991, preparing several letters of Olha Duchymynska. In 2004 and 2013, selected correspondence of Volodymyr Poliek was printed by the author of these lines. In 2008, the part of the correspondence with Stanislav Vincenz was published by Olha Tsivkach.

The purpose of the article: to acquaint readers with selected official correspondence of Volodymyr Poliek such as letters-answers from various periodicals and several copies of official letters of the researcher himself, which are stored in the room of Volodymyr Poliek in Vasyl Stefanyk Precarpathian National University.

Research methods: precise-historical, comparative, descriptive.

Scientific novelty: letters from Poliek's archive published for the first time.

The practical significance of the article is that its results can be used to study Poliek's biography and understand the era in which the researcher used to live and work.

Keywords: Volodymyr Poliek, epistolary, editorial review.